

TAULA D'EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

Informe de la sessió del 7 de novembre de 2019

ÀMBIT: REHABILITACIÓ: EDIFICIS MILLOR QUE NOUS

Referents:

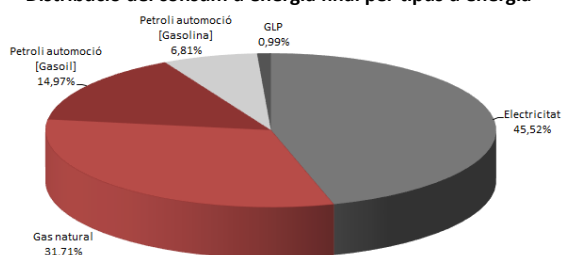
Anna Rigalt, cap del Departament de Foment de la Rehabilitació de l'Institut Municipal de l'Habitatge i Rehabilitació

SITUACIÓ ACTUAL

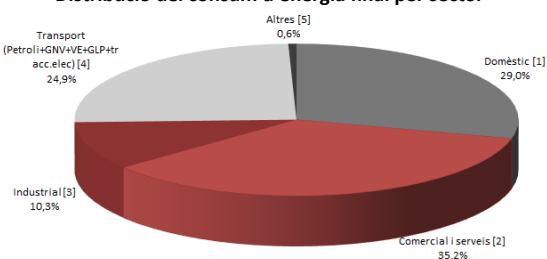
L'energia és un recurs necessari pel funcionament de les ciutats i com a societat cada vegada en som més dependents del vector energètic, però l'ús que se'n fa i l'origen de la mateixa és un dels factors determinants en el canvi climàtic.

A Barcelona es consumeix anualment (dades del 2017), **14.995 GWh** d'energia de la qual el 45% es consumeix en forma d'electricitat, un 32% com a gas natural, un 22% de petroli d'automoció i un 1% com a gasos líquids del petroli (GLP). Per sectors, el de major pes és el comercial i serveis amb un 35% del consum seguit del domèstic amb un 29% i del transport amb un 25% i el sector industrial se situa sobre el 10% del consum d'energia final.

Distribució del consum d'energia final per tipus d'energia

Distribució del consum d'energia final per sector

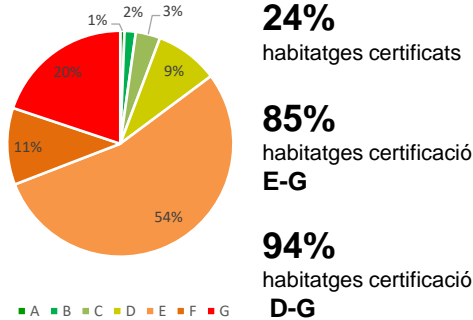

Aquest consum energètic va significar al 2017 l'emissió de **2.610.220 tones de gasos d'efecte hivernacle**, on les emissions pel consum de gas natural i productes del petroli representen un 36% respectivament i el consum elèctric un 27%. Incloent les emissions de Port, Aeroport i les derivades del tractament de residus generats a Barcelona, aquest valor se situa en 3.413.260 tones de GEH/any.

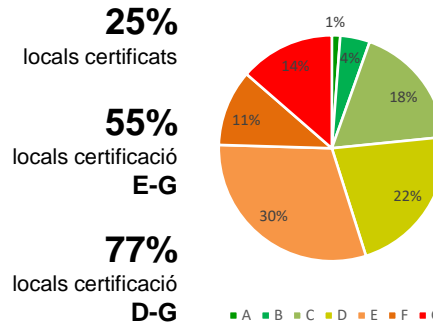
L'edificació té un pes rellevant en el consum energètic i les emissions de gasos d'efecte hivernacle a la ciutat i, si s'avalua els nivells de certificació energètica de l'edificació, es posa en evidència que majoritàriament els edificis no tenen qualificacions energètiques altes.

Estat de la certificació energètica en el sector residencial i terciari¹

Certificació Habitatge

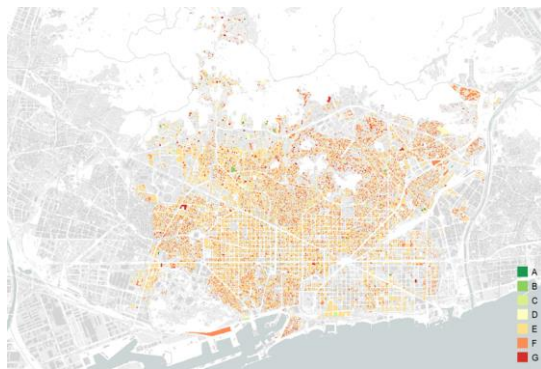

Certificació Terciari

Distribució territorial de les certificacions energètiques en el sector residencial i terciari²

RESIDENCIAL

TERCIARI

Això, sumat al fet que Barcelona té un parc d'habitatges amb una edat mitjana superior als 65 anys, fa que ens trobem amb un parc d'edificis envellit i de baixa eficiència, fet que planteja que hi ha molt camp per recórrer en relació a la rehabilitació, a l'eficiència i la sostenibilitat i a garantir l'habitabilitat i el confort dels habitatges de la ciutat, amb un impacte clar en la millora de la qualitat de vida i en la salut de les persones.

Ahora, la rehabilitació enriqueix el patrimoni de la ciutat, professional i dels oficis que hi formen part, apodera a les comunitats i revaloritza els seus habitatges, millora les condicions dels edificis, fomenta el manteniment dels edificis i contribueix a donar una bona imatge de la ciutat.

Barcelona fa anys que aposta per la rehabilitació i, per fomentar-la, regularment publica convocatòries de subvencions destinades a diferents destinataris: elements comuns, finques d'alta complexitat i interiors d'habitatges, amb les següents característiques i especificitats:

- *elements comuns*: 1 convocatòria a l'any, destinada a comunitats de propietaris, amb imports de subvenció entre el 20 i el 50% (100% cas de cohesió social), per actuacions que impliquen patologies, façanes, estructura, accessibilitat, millora energètica, etc.

¹ Tractament informació a partir dades ICAEN

² Tractament informació a partir dades ICAEN

- *finques d'alta complexitat*: convocatòria proactiva, amb un equip d'acompanyament de finques, dirigida a comunitats de propietaris vulnerables. L'objectiu és arribar a finques desestructurades (es van a buscar) que pel seu perfil mai es podrien beneficiar d'aquests ajuts.
- *interior d'habitatges* (vulnerables i borsa): objectiu de millora de l'interior d'habitatges en termes d'accessibilitat i habitabilitat (i com a conseqüència, millora energètica), acompanyament en tot el procés. La subvenció l'any 2018 va ser de fins a 9.000€, on hi participa un equip de gestió i un equip d'obres contractat per l'Ajuntament.

En el context de canvi climàtic i d'increment de temperatura a conseqüència d'aquest, s'ha estudiat a nivell dels edificis de la ciutat quina pot ser l'afectació que es pot produir. En aquest sentit, s'estima que, derivat de l'augment de temperatura que es produirà a l'estiu, s'incrementaran les necessitats de refrigeració dels edificis, amb episodis cada cop més extrems i freqüents de calor, i estius cada cop més llargs. Per contra, a l'hivern es preveu que disminueixin les necessitats de calefacció dels habitatges.

Aquests canvis en els patrons de comportament suposaran també canvis de l'habitabilitat dels edificis amb la possible afectació en la salut, i on la precarietat o la vulnerabilitat energètica es veuran agreujades, sobretot en el període estival. Per tant, rehabilitar i el mantenir el parc d'edificis existents en condicions és clau per assegurar la qualitat de vida i el confort.

La rehabilitació s'ha d'entendre doncs com un element fonamental per millorar la vida de les persones i un element que incideix directament en el seu benestar i salut. La rehabilitació ha de garantir la millora energètica i el confort d'habitatges i edificis en general.

La rehabilitació, com a activitat econòmica, també s'espera que impacti positivament a la ciutat ja que els diners que es destinen a obres de rehabilitació tenen també un impacte en la revitalització d'un sector professional específic i amb grans competències. S'estima que cada euro invertit en rehabilitació té un retorn de 3€ al mercat.

Dades rellevants

- Consum d'energia final per habitant **9,25 MWh/hab**, un 15% menys que al 2008.
- Emissions de GEH totals per habitant **2,11 t/hab³**, un 21% menys que al 2008.
- El **94% dels habitatges certificats** tenen qualificacions entre **D-G**, molt per sota dels estàndards que fixa l'actual codi tècnic de l'edificació (CTE)
- El **77% dels locals del terciari certificats** tenen qualificacions entre **D-G**, molt per sota dels estàndards que fixa l'actual codi tècnic de l'edificació (CTE)
- Subvencions:
 - Elements comuns (resultats 2018):

TOTAL EXPEDIENTS		TIPUS EXPEDIENT
		01 COHESIÓ SOCIAL
		02 ASCENSOR
		03 OBRES COMUNS
		04 OBRES ESTRUCTURALS
		2E ASCENSOR AMB EFI ENERG.
		3E OBRES COMUNS AMB EFI. ENERG
		4E OBRES ESTRUCTURALS AMB EFI ENERG
		TOTAL

BARCELONA				
EXP	HABITATGES	PRESSUPOST	SUBVENCIÓ	
18	18	155.465,16 €	77.606,45 €	
74	908	6.107.123,58 €	2.256.189,60 €	
240	4.185	12.333.431,55 €	2.967.913,89 €	
64	1.162	6.511.943,72 €	2.447.458,85 €	
122	1.586	11.215.572,36 €	5.123.359,37 €	
288	4.873	30.874.601,30 €	7.785.179,28 €	
72	895	10.303.384,08 €	3.215.974,41 €	
878	13.627	77.501.521,75 €	23.873.681,85 €	

I QUÈ EN DIU EL PLA CLIMA?

El Pla Clima de l'Ajuntament de Barcelona estableix com a objectius estratègics pel 2030 **rehabilitar energèticament el 20% dels edificis residencials de més de 40 anys i assolir la pobresa energètica zero.**

REPTES MÉS RELLEVANTS

- GARANTIR L'HABITABILITAT I CONFORT DELS HABITATGES
- REHABILITAR EL PARC D'EDIFICIS I HABITATGES PER INCREMENTAR ELS NIVELLS DE QUALITAT DE VIDA I CONFORT, TOT MILLORANT ENERGÈTICAMENT ELS EDIFICIS I ASSEGURANT MANTENIMENT.
- INCREMENTAR L'EFICIÈNCIA DE L'EDIFICACIÓ
- MILLORAR ENERGÈTICAMENT EL PARC D'EDIFICIS MUNICIPAL
- ATENDRE LA VULNERABILITAT ENERGÈTICA
- ADAPTACIÓ DE L'EDIFICACIÓ AL CANVI CLIMÀTIC

³ Inclou les emissions pel tractament del RSU i de les emissions del Port i Aeroport

ACTUACIONS CLAU

1. IMPULS A LA REHABILITACIÓ PÚBLICA I PRIVADA

1. Subvencions i/o finançament a la rehabilitació tenint en compte la situació socio-econòmica de les famílies i amb criteris antiespeculatius. L'objectiu és destinar els ajuts a qui més ho necessita (interiors vulnerables, finques d'alta complexitat, i cohesió social de la convocatòria d'elements comuns) i oferir finançament a les comunitats en general.
2. Criteris de rehabilitació en funció de la tipologia d'edifici.
3. Fiscalitat en funció de l'increment assolit de qualificació energètica dels edificis en la rehabilitació d'edificis.
4. Línies específiques d'intervenció i finançament de finques d'alta complexitat.
5. Millora energètica del parc d'edificis municipal

CORRESPONSABILITAT – QUÈ DEMANEM A TERCERS

Barcelona no pot afrontar l'emergència climàtica en solitari i hi ha aspectes que tot i que l'Ajuntament vulgui donar un impuls depenen d'altres actors. Per això es demana la implicació d'aquests per fer front comú a aquesta emergència climàtica.

- **Canvi tarifari de l'energia que incentivi més l'estalvi** (Estat espanyol)
- **Índex de preus de lloguer lligat a l'eficiència energètica** (Generalitat de Catalunya)
- **Assolir que tots els edificis públics d'altres administracions són certificació A**
- **Establir nous estàndards per adaptar els edificis a les noves necessitats derivades del canvi climàtic** (Generalitat de Catalunya i Estat espanyol)
- **Adaptar les inspeccions tècniques d'edificis (ITE) per considerar els aspectes energètics** (Generalitat de Catalunya)

APORTACIONS A LA SESSIÓ DEL 7 DE NOVEMBRE

REPTES MÉS RELLEVANTS REVISATS

- Garantir l'**habitabilitat i l'eficiència** energètica dels edificis i la **salut i el confort** de les persones usuàries
- Rehabilitar el parc d'edificis (residencials i terciaris) i habitatges per incrementar els nivells de qualitat de vida i confort, tot millorant energèticament els edificis (increment eficiència energètica i incorporació de renovables) i assegurant manteniment
- **Introduir el vector energètic en la rehabilitació**
- **Millorar energèticament** (millora de l'eficiència energètica i incorporació de renovables) del **parc d'edificis municipal i públics**
- **Atendre la vulnerabilitat energètica**
- **Evitar / reduir residus en la rehabilitació (prerehabilitació)**
- **Adaptació de l'edificació al canvi climàtic**
- Establir un **pacte de ciutat, liderat per l'ajuntament, que aglutini professionals del sector de la construcció i la rehabilitació per tal d'impulsar la rehabilitació d'edificis a la ciutat**

ACTUACIONS CLAU

- 1. Destinar subvencions i/o finançament a la rehabilitació tenint en compte la situació socio-econòmica de les famílies i amb criteris antiespeculatius.**

L'objectiu és **destinar els ajuts a qui més ho necessita** (interiors vulnerables, finques d'alta complexitat, i cohesió social de la convocatòria d'elements comuns). **Oferir finançament a les comunitats en general i per edificis terciaris.** Opció de subvenció i finançament per determinades actuacions.

COM

- Analitzar viabilitat d'establir criteris de renda per optar a les subvencions municipals i establir topall en funció del tipus d'actuació i renda.
- Fer convocatòries més àmplies i estables en el temps per donar seguretat.
- Oferir nous tipus de finançament de baix cost (p.e. a través del banc d'inversions) que facilitin la inversió, fent l'Ajuntament de "promotor" / avalador. Crèdits tous.
- Buscar estímuls positius (per exemple a través de l'estalvi energètic i econòmic que es pot aconseguir amb la rehabilitació) i fer-lo visible a les comunitats de veïns per animar a noves actuacions.
- Permetre optar a subvencions municipals a entitats que adquireixen habitatges buits (a través del dret de tanteig i retracte o altres) i que destinen aquests habitatges a donar resposta a famílies vulnerables.

QUI

- Pel que fa a l'establiment de criteris en les convocatòries de subvenció, el Consorci de l'Habitatge de Barcelona.

- Pel que fa a finançament, l'Ajuntament com a promotor, establint col·laboracions amb entitats financeres públiques i/o ètiques.
- Pel que fa a la promoció, les pròpies comunitats de veïns, administradors de finques, etc.

2. Impulsar criteris de rehabilitació en funció de la tipologia d'edifici (antiguitat, tipologia constructiva, ús, etc.)

COM

- Tenir en compte catàleg de patrimoni, codi de salut i tipologia habitacional a l'hora d'establir els criteris per rehabilitar edificis.
- Adaptar normativa per potenciar la rehabilitació més adient en funció de cada cas i per adaptar l'edificació a les conseqüències que s'esperen del canvi climàtic.
- Recuperar l'arquitectura i tècniques tradicionals a l'hora de rehabilitar. Recuperar el funcionament original dels edificis que climàticament funcionaven bé en origen.
- Fer un catàleg de bones pràctiques o solucions passives potencialment aplicables a l'hora de rehabilitar edificis, tenint en compte la seva tipologia.
- Establir indicadors de demanda energètica en la rehabilitació.
- Tenir en compte l'anàlisi de cicle de vida dels materials emprats en la rehabilitació i utilitzar materials de baixa o nul·la petjada (traçabilitat dels materials)
- Innovar en els sistemes i materials emprats per a rehabilitat, però assegurant la fiabilitat dels materials utilitzats en la rehabilitació (qualitat de materials i durabilitat). Solucions innovadores certificades i amb garanties.
- Crear la figura del "rehabilitador de capçalera" com a prescriptor de les actuacions més adequades a dur a terme en les intervencions de rehabilitació en funció de les característiques dels edificis.

QUI

- L'Ajuntament de Barcelona/Consorti de l'Habitatge de Barcelona com a Administració impulsora i el sector en general com a interessat.

3. Establir una fiscalitat en funció de l'increment absolut de qualificació energètica dels edificis en la rehabilitació d'edificis.

COM

- Establir bonificacions fiscals condicionada a la millora de lletra derivada de la rehabilitació.

QUI

- L'Ajuntament de Barcelona

4. Millorar l'eficiència energètica del parc d'edificis municipals i públics

COM

- Prioritzar la rehabilitació del parc d'edificis municipals i públics, millorant l'eficiència energètica i incorporant energies renovables. L'Administració exemplaritzant.
- Prioritzar l'actuació en la millora de centres educatius.

QUI

- L'Ajuntament de Barcelona i el Consorci d'Educació de Barcelona

5. Comunicar casos d'èxit en matèria de rehabilitació d'edificis

COM

- Fer guia de bones pràctiques, explicant actuacions d'èxit i resultats obtinguts

QUI

- L'Ajuntament de Barcelona i empreses i entitats del sector.

ALTRES ACTUACIONS I APORTACIONS

- Evitar l'enderroc endurint les condicions per poder-se dur a terme
- Equips pluridisciplinaris de gestió i impuls de la rehabilitació, seguint el model de les Finques d'Alta Complexitat
- Marcar la diferència entre rehabilitació i manteniment
- Rehabilitació plantejada en base al benestar i salut de les persones i no tant en base al retorn econòmic
- Impacte de la rehabilitació dels edificis en la regeneració urbana de la ciutat
- Casos d'èxit per a l'aprenentatge de tothom
- Rehabilitar amb zero emissions
- Aprofitar el valor de l'edifici amb criteris operatius però també mediambientals i altres, fent que ofereixi els màxims serveis.
- Implicar i comprometre a la ciutadania en la rehabilitació, més enllà de l'Ajuntament